

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ІМЕНІ В. М. КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ГО «ЛАБОРАТОРІЯ АКАДЕМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ТА ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ»
ВГО «АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ»

ПРОБЛЕМИ НОРМОТВОРЕННЯ, РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА У СВІТЛІ ЗАГАЛЬНОВИЗНАНОГО ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Тези доповідей та повідомлень
учасників IV Міжнародної науково-практичної
конференції

(м. Івано-Франківськ, 3–4 жовтня 2019 р.)

За загальною редакцією професора *І. Д. Шутака*

Харків
«Право»
2019

П78 Проблеми нормотворення, реалізації та тлумачення норм права у світлі загальновизнаного принципу верховенства права : тези доп. та повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 3–4 жовт. 2019 р.) / за заг. ред. І. Д. Шутака. – Харків : Право, 2019. – 330 с.

ISBN 978-966-937-784-5

Тези доповідей та повідомлень учасників IV Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми нормотворення, реалізації та тлумачення норм права у світлі загальновизнаного принципу верховенства права» репрезентують наукові теорії, позиції, погляди науковців та учасників наукового заходу. Значну увагу приділено верховенству права, яке є центральною, об'єднуючою й вихідною ідеєю – принципом, з якого походять інші загальновизнані норми і принципи права. Принцип верховенства права розглядається як основа й підґрунтя створення, реалізації та втілення норм права у життя. Поряд із проблемними аспектами нормотворення, реалізації та тлумачення норм права наголошується на тому, що юридична техніка та питання, пов'язані із функціонуванням системи нормативно-правових актів в Україні, потребують повноцінного правового врегулювання. Також підтверджується значення юридичної техніки для якості нормативно-правових актів, що безпосередньо впливає на верховенство права та правову визначеність у практиці їх реалізації та застосування.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також тих, хто цікавиться проблемними аспектами верховенства права та юридичної техніки.

УДК 340.12

- © Національна академія правових наук України, 2019
- © Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2019
- © Північний західний університет Короля Данила, 2019
- © Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2019
- © Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого, 2019
- © Національна академія внутрішніх справ, 2019
- © Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2019
- © ГО «Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки», 2019
- © ВГО «Асоціація українських правників»
- © Видавництво «Право», 2019

ISBN 978-966-937-784-5

3. Шаповал В. М. Феномен конституційного права: монографія. Київ: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2017. С. 13–14.
4. Безрукова О. А. Соціальна відповідальність в сучасному українському суспільстві: соціологічна концептуалізація та досвід емпіричного дослідження: дис. ... д-ра соціол. наук: 22.00.04. Київ, 2015. С. 217.
5. Лиска О. Г. Система відповідальності у місцевому самоврядуванні. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2010. Вип. 43. С. 76.
6. Марченко М. Н. Государство и право в условиях глобализации: монография. М.: Проспект, 2009. С. 218;
7. Явич Л. С. Общая теория права. Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1976. С. 231.

Н. В. Кохан,

*канд. юрид. наук, доц. каф. трудового, екологічного та аграрного права
Навчально-наукового юридичного інституту
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ*

ЗАСТОСУВАННЯ ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ ТРУДОВОГО ПРАВА

Загальновідомим є той факт, що основна функція права полягає у врегулюванні суспільних відносин. Разом з цим, як зазначають науковці-теоретики, слід відзначити, що право тільки тоді виконує своє соціальне призначення, коли його норми знаходять практичне втілення в суспільних відносинах, поведінці конкретних осіб, тобто тоді, коли вони реалізуються. Так, реалізація правових норм здійснюється у формі правомірної поведінки учасників суспільних відносин, які регулює право. Проте не кожна правомірна за її зовнішніми ознаками поведінка становить підсумок саме правового регулювання, а отже, і правореалізації. Вона може обумовлюватися впливом деяких неюридичних факторів, зокрема норм моралі, звичаїв, що збігаються за своїм змістом з вимогами юридичних приписів. Тому другою обов'язковою ознакою правореалізації, як відзначають науковці, є наявність хоча б опосередкованого причинного зв'язку між дією правових норм, що регламентують відповідні суспільні відносини, і станом упорядкованості цих відносин [1].

Як зауважує С. А. Комаров, правовідносини є юридичною формою фактичних суспільних відносин, за допомогою яких останні впорядковуються і ефективніше досягаються результати, задля яких вони створюються. Правовідношення є зовнішньою формою втілення вимог правової норми і поведінки людей. Внутрішня ж форма виражається в безпосередньому здійсненні прав і обов'язків суб'єктами цих правовідносин [2].

У цілому, у теорії права під *поняттям реалізація норм права* розуміють процес їх фактичного втілення в суспільних відносинах через правомірну поведінку соціальних суб'єктів, що здійснюють належні їм суб'єктивні юридичні права і обов'язки [1]. Тобто можемо сказати, що реалізація правових норм – це втілення правових

норм у фактичній діяльності підприємств, установ, організацій, органів державної влади, посадових осіб та громадян.

Класифікуючи поняття «реалізація норм права» за способом здійснення правових приписів, розрізняють такі форми їх реалізації, як: використання, виконання, дотримання, що належать до безпосередніх (звичайних, ординарних) форм право-реалізації, тобто таких, які, по-перше, проходять будь-який процес реалізації норм права, і, по-друге, що не потребують стороннього втручання, здійснюються виключно через власну поведінку осіб, яким адресовані відповідні правові приписи. Разом з тим існують випадки, при яких поряд із звичайними виникає потреба в особливій (неординарній) формі реалізації правових норм, а саме у правозастосуванні [1].

Як відзначають теоретики права [1], правозастосування за своїм змістом є найоб'ємнішою ланкою в юридичному процесі, яка спрямована на індивідуальне регулювання суспільних відносин.

Відповідно термін «застосування права» розглядають у двох значеннях:

1. Як одну з форм реалізації права, адже існують і інші форми, такі як дотримання, виконання та використання.

2. Як стадію реалізації норми права, оскільки застосування – це кінцева стадія завершального етапу правового регулювання, яка представляє собою дію, яка визначає подальші вчинки суб'єктів – учасників конкретного правовідношення [2, с. 217].

У літературі висловлювалася ще й точка зору, що застосування права можна розуміти у широкому та вузькому значенні слова [2, с. 219]. Так, стверджувалося, що в широкому розумінні слова всі громадяни застосовують норми права, дотримуючи і використовуючи їх. Однак таке розуміння не було виправдане, тому що не виявляло специфічних властивостей застосування права як спеціально владно-організуючої діяльності держави, тому і не отримало визнання.

У вузькому розумінні застосування права слід розглядати в кожному конкретному випадку, яке здійснює організуючий вплив на суспільні відносини. Всі в сукупності взяті індивідуальні акти в тій чи іншій сфері суспільного життя забезпечують разом з іншими формами суспільної і державної діяльності державне управління.

Застосування права виступає однією з форм державного керівництва суспільством і здатне вплинути на розвиток конкретних суспільних відносин у відповідності до закономірностей його розвитку.

Для того щоб з'ясувати роль застосування права з управлінської точки зору, необхідно перш за все враховувати його юридичні властивості, які розкриваються через функції застосування. Тобто направленість фактичної дії правозастосовних актів. Слід зауважити, що функції застосування права не можуть суперечити функціям самого права.

Застосуванню права притаманні соціальні та юридичні функції. На думку С. А. Комарова, до соціальних функцій слід відносити економічні, політичні, соціально-культурні, культурно-виховні. До юридичних слід відносити регулятивні та охоронні функції. Так, юридичні функції застосування права приймають специфічний вид

і є правозабезпечувальними або виконують функцію індивідуального правового регулювання, адже вони витікають з самої природи застосування права на відміну від інших форм реалізації права [2, с. 217].

Як відзначалося С. А. Комаровим, дотримання, використання і виконання створюють фактичну діяльність суб'єктів права, які забезпечують безпосередню реалізацію норм права. На відміну від зазначених форм, застосування права таким не є. Його основне призначення – забезпечити та організувати реалізацію норм права шляхом прийняття актів застосування. З цього і витікають функції застосування права. До таких відносять правозабезпечувальну функцію і функцію індивідуального (казуального) правового регулювання [2, с. 219].

Правозабезпечувальна функція полягає в тому, що застосування права забезпечує дотримання, виконання і використання норм права. Таку функцію виконує будь-який нормативно-правовий акт застосування. Наприклад, якщо у ст. 134 КЗпП України не будуть передбачатися випадки повної матеріальної відповідальності працівника, то ми не зможемо притягнути працівника, який вчинив протиправний проступок і завдав умисної шкоди підприємству, до такого виду трудової відповідальності, оскільки не будуть визначені підстави її застосування. Таким чином, застосування права через призму даної функції виступає способом організації фактичної поведінки щодо реалізації права в цілому.

Функція індивідуального (казуального) правового регулювання полягає в тому, що застосування права забезпечує уточнення правових норм з урахуванням певних обставин, які конкретизують суб'єктивні права і обов'язки учасників правовідношення. Наприклад, судовим рішенням на підставі норми права буде встановлено конкретний вид відповідальності, розмір шкоди, яка має бути відшкодована конкретній постраждалій особі [2, с. 220].

На підставі вищезазначеного слід зробити висновок про те, що для застосування норм права необхідні обидві функції, які є взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими. Так, правозабезпечувальна функція є основою і підґрунтям для індивідуальної (казуальної) функції застосування права. Ураховуючи особливості трудових правовідносин, слід зауважити, що кожна особа зможе реалізувати своє право на працю на підставі ст. 43 Конституції України [3], а роботодавець – право на добір кадрів, проте, згідно зі статтями 147, 147¹ та 149 КЗпП України [4], роботодавець вправі за порушення трудової дисципліни до працівника застосовувати дисциплінарне стягнення, а якщо такі протиправні дії працівника призвели до шкідливих наслідків, то вправі застосувати і матеріальну відповідальність.

Таким чином, у даних статтях втілилася правозабезпечувальна функція права – прогарантувавши кожному роботодавцю можливість та механізм реалізації свого права щодо притягнення працівника до трудо-правової відповідальності. Так втілюється функція індивідуального правового регулювання, індивідуального застосування норм права, застосування норм права до конкретного випадку.

Якщо механізм правового регулювання – це сукупність юридичних засобів, за допомогою яких забезпечується правовий вплив на суспільні правовідносини,

то механізм правозастосування слід розглядати не лише як систему правових засобів, за допомогою яких здійснюється реалізація правових приписів у поведінці людей, а й як соціальні канали і чинники, через які право впливає на поведінку людей.

Отже, як зазначав П. М. Рабінович, за допомогою правозастосування відбувається реалізація нормативно-правових актів і здійснюється практичне керівництво суспільством. Правозастосування сприяє розвитку конкретних суспільних відносин у відповідності з об'єктивними закономірностями, усуває перепони, які зустрічаються на шляху дії законів і тим самим дозволяє здійснювати управління свідомою діяльністю людей. Отже, правозастосування є наслідком права та слугує його проявом [5].

Ураховуючи позицію Н. П. Костюк, природа правозастосування виявляється, по-перше, у тому, що за допомогою правозастосування здійснюється державно-владний організуючий вплив на поведінку людей, та відбувається втілення приписів правових норм у життя. По-друге, наслідком правозастосування, як і будь-якої управлінської діяльності, є прийняття рішення, тобто видання акта правозастосування як засобу впливу на відповідну ситуацію. Також науковець звертає увагу на те, що правозастосовча діяльність має державно-владний характер, який виявляється в тому, що цією діяльністю займаються в межах своєї компетенції державні органи. Тобто правозастосування відбувається за одностороннім волевиявленням, а виконання актів правозастосування є обов'язковою умовою правомірної поведінки у правовідносинах [6].

Дослідження юридичної природи правозастосування дає підстави стверджувати, що, з одного боку, вона є специфічною формою реалізації правових норм, з другого – є засобом організації та здійснення норм права і засобом державно-правового впливу на суспільні відносини та їх регулювання. Разом з цим у процесі правозастосування приймаються й індивідуально-конкретні приписи, на підставі яких виникають, змінюються й припиняються конкретні суб'єктивні права та обов'язки персонально визначених осіб.

Список використаних джерел

1. Цвік М. В., Ткаченко В. Д., Петришин О. В. Загальна теорія держави і права: підручник. Харків: Право, 2002. 359 с.
2. Комаров С. А. Общая теория государства и права: курс лекций. Изд. 2-е, испр. и доп. М., 1995. 302 с.
3. Конституція України: станом на 1 верес. 2019 р. URL: <https://rada.gov.ua> (дата звернення: 10.09.2019).
4. КЗпП України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями. Київ: Атлета: ЦУЛ, 2018. 51 с.
5. Рабінович П. М. Основи загальної теорії держави і права: підручник. Тернопіль, 2002. С. 235–238.
6. Костюк Н. П. Проблема ефективності юридичного механізму правозастосування як особливої форми управління. *Держава і право*. 2014. Вип. 34. 95 с.

ЗМІСТ

Панель 1 ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ

Основні доповідачі:

Петришин О. В. ТЛУМАЧЕННЯ У ПРАВІ ТА ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА	3
Шутак І. Д. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА В ПАРАДИГМІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	7
Комаров В. В. СУЧАСНИЙ ДИСКУРС ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	10

Полілог:

Андрійє В. І. ПРОБЛЕМИ НОРМОТВОРЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	16
Андрущенко Л. В. НОРМОТВОРЧІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У СВІТЛІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	21
Бліхар В. С. СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЦІЙНО- ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ.....	24
Бліхар М. М. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЯК ОДНА З УМОВ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ	27
Божко В. М. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....	29
Варич О. Г. ПРАВОВА ДОКТРИНА: ЦІННІСНИЙ ВИМІР	33
Васильєв С. В. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ПРАВА	35
Головко О. М. ЦИВІЛІЗАЦІЯ В ПРАВІ ЧИ ПРАВОВА ЦИВІЛІЗАЦІЯ? АСПЕКТИ ПРАВOROЗУМІННЯ ТА ДЖЕРЕЛ ПРАВА	38
Дзюбак С. В. ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ.....	41
Іваниця А. В. ТЕОЛОГО-СОЦІОЛОГІЧНЕ ПРАВOROЗУМІННЯ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	44
Лин Л. М. ДІЯЛЬНІСТЬ ГАЛИЦЬКОГО СЕЙМУ ЯК ДЖЕРЕЛО СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ	46

Косович В. М.	
ПРАВОТВОРЧИЙ, ПРАВОТЛУМАЧНИЙ ТА ПРАВОЗАСТОСОВНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ	49
Кудерська Н. І.	
ЛЮДИНА. ПРАВА ЛЮДИНИ. ПРАВОТВОРЧІСТЬ	52
Луцький М. І.	
ЗАКОНОДАВСТВО ЗУНР ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	56
Луцький Р. П.	
ДЕКАЛОГ (ЗАКОН БОЖИЙ) ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНЕ ДЖЕРЕЛО ІСНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРАВА	59
Матевосян А. А.	
ЕВОЛЮЦІЯ СТАНОВЛЕННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	63
Навроцька В. В.	
ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ГАЛУЗЕЙ ПРАВА ТА НАУК КРИМІНАЛЬНОГО ЦИКЛУ	66
Павлюков І. І.	
ПРАВОВІ ЗАСОБИ В ІНСТРУМЕНТАЛЬНІЙ ТЕОРІЇ ПРАВА	68
Пащенко М. О.	
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРИРОДНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ГАРАНТІЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	70
Подорожна Т. С.	
ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ	73
Полховська І. К.	
ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ	76
Раданович Н. М.	
ЮРИДИЧНІ ДОЗВОЛИ ТА ЇХ РОЛЬ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	78
Самбор М. А.	
ЗБИРАТИСЯ МИРНО: ПРАВО, СВОБОДА – ПОЛЕМІЧНІ НОТАТКИ	81
Севрюков Д. Г.	
СОЦІАЛЬНІ ПРАВА: ВІДОБРАЖЕННЯ ПРИРОДИ ТА ЦІННІСНИХ ПІДВАЛИН У СУЧАСНИХ ДЖЕРЕЛАХ ПРАВА	83
Сопільник Л. І., Скриньковський Р. М., Сопільник Р. Л.	
ПРО ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА КОНФІДЕНЦІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ КЛІЄНТА З АДВОКАТОМ	86
Стецик Н. В.	
ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА ЯК НАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ТЕХНІКО-ЮРИДИЧНИХ ПРАВИЛ (НА МАТЕРІАЛАХ ПРАКТИКИ ВЕРХОВНОГО СУДУ)	89
Суходольська А. А.	
ПИТАННЯ ГАРАНТІЙ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	92
Тертишник В. М., Сачко О. В.	
ІНТЕГРАТИВНА МОДЕЛЬ ЗАСАДИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ В ІНСТИТУТАХ КРИМІНАЛЬНО- ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА	95

<i>Тимошенко М. О.</i>	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ВИЩУ ОСВІТУ ЯК ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	98
<i>Трагнюк О. Я.</i>	ЗАСТОСУВАННЯ РАМКИ (ОЦІНКИ) ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЮ ЦІННОСТЕЙ ІНТЕГРАЦІЇ	101
<i>Яригіна Є. П.</i>	ДУАЛЬНА МОДЕЛЬ ОСВІТИ: ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ	104

Панель 2
ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ЯКІСТЬ НОРМОТВОРЕННЯ

Основні доповідачі:

<i>Костицький В. В.</i>	ОБМЕЖЕННЯ ВЛАДИ ПРАВОМ ЯК ОЗНАКА СУЧАСНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ	107
<i>Онiщенко Н. М.</i>	ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ, СВОБОД І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ЛЮДИНИ: ДЖЕРЕЛА ПРАВА	110
<i>Бобровник С. В.</i>	СОЦІАЛЬНІСТЬ ДЖЕРЕЛ ПРАВА ЯК ОСНОВА ЇХ СИСТЕМНОСТІ	112
<i>Луцький А. І.</i>	ІДЕОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ПРАВОТВОРЧИЙ ПРОЦЕС СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	116

Полілог:

<i>Андрусів Л. М.</i>	ОПРИЛЮДНЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПРИНЦИПУ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ	119
<i>Бондаренко Б. Д.</i>	ЗАКОНОМІРНИЙ ХАРАКТЕР СИСТЕМНОСТІ ДЖЕРЕЛ У ПРАВІ	122
<i>Воляннюк А. В.</i>	ЗАКОНОДАВЧІ ДЖЕРЕЛА РЕФОРМУВАННЯ СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	125
<i>Гуменюк Т. І.</i>	ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАВОВИХ НОРМ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА	127
<i>Дубов Г. О.</i>	ОСНОВИ НАУКИ ЯК БАЗОВИЙ РІВЕНЬ АНАЛІЗУ ДЖЕРЕЛ ПРАВА	129
<i>Жаровська І. М.</i>	ТЕНДЕНЦІЇ ВНОРМУВАННЯ НОВІТНІХ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН	132
<i>Загуменна Ю. О.</i>	ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДЗАКОННОЇ НОРМОТВОРЧОСТІ	134
<i>Зварич Р. В.</i>	ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ПЕРЕШКОДИ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГУЛЯТИВНОЇ ФУНКЦІЇ ПРАВА	137
<i>Калиновський Б. В., Кулик Т. О.</i>	МІСЦЕ АКТІВ МІСЦЕВИХ РАД У СИСТЕМІ ДЖЕРЕЛ ПРАВА УКРАЇНИ	140

Камінська Н. М., Довгань О. О. СВОБОДА, БЕЗПЕКА І ЗАХИСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	144
Карнаух Б. П. ПРАВАЗАСТОСОВНА ТЕХНІКА ВСТАНОВЛЕННЯ БАГАТОЛАНКОВОГО ПРИЧИННОГО ЗВ'ЯЗКУ В ДЕЛІКТНОМУ ПРАВІ.....	146
Карп Д. І. НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ ЯК СУБ'ЄКТ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЗМІСТУ	149
Кельман М. С., Токарська А. С., Романська І. В. НОРМА ПРАВА І СТАТТЯ ЗАКОНУ	151
Комаров В. В. ПРИНЦИП ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	156
Комарова Т. В. ЗАХИСТ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ КОНКУРЕНЦІЇ НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ ЄС	159
Костицька І. О. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПАРЛАМЕНТАРІЯ	163
Кохан Н. В. ЗАСТОСУВАННЯ ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ ТРУДОВОГО ПРАВА	165
Лотоцький М. В. СУПЕРЕЧНОСТІ В ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬ ПОКАРАННЯ У ВИГЛЯДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	169
Любченко М. І. ЗАКОНОДАВЧІ ДЕФІНІЦІЇ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОСНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ У ПРАВІ	171
Менджул М. В. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ ЯК ДЖЕРЕЛА СІМЕЙНОГО ПРАВА В ІСЛАМСЬКИХ ДЕРЖАВАХ: ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ.....	174
Настасяк І. Ю. ДЖЕРЕЛА ПРАВА В СУЧАСНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМАХ СВІТУ	177
Невзоров І. Л., Лазарєв В. В. ДЕЯКІ ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ НЕОБХІДНІСТЬ ПОДАЛЬШОЇ ІННОВАЦІЇ ВЧЕННЯ ПРО ДЖЕРЕЛА ПРАВА.....	180
Огерук І. С. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕЛІКУ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.....	184
Олефір В. І. ПРОБЛЕМИ НОРМОТВОРЕННЯ У СВІТЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА.....	186
Острогляд О. В. ЯКІСТЬ НОРМОТВОРЕННЯ ТА УСУНЕННЯ НЕДОЛІКІВ НОРМАТИВНО- ПРАВОВИХ АКТІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ У СТАНІ СП'ЯНИННЯ)	189
Підкамінна Г. В. РОЗБІЖНОСТІ (КОЛІЗІЇ) ТЕРМІНОЛОГІЇ В НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ З КОНСТИТУЦІЄЮ УКРАЇНИ	192

Погорелова З. О.	КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ І ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	195
Стечишин А. В.	ПРАВОТВОРЧА СПАДЩИНА К. ЛЕВИЦЬКОГО ЯК ЕЛЕМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЮЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	197
Стечишин А. В.	ВНЕСОК К. ЛЕВИЦЬКОГО В ДОСЛІДЖЕННЯ «РУСЬКОЇ ПРАВДИ» ЯК ДЖЕРЕЛА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА.....	200
Теремцова Н. В.	АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І ДЖЕРЕЛА ПРАВА: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	205
Ткачук А. О.	СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ МАТЕРІАЛЬНОГО ТА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА: СУДОВА ПРАКТИКА	208
Цувіна Т. А.	ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ЗАКОНУ У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	212
Чижмарь К. І.	АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОРМОТВОРЕННЯ ТА РОЛЬ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ У ВІТЧИЗНЯНОМУ НОРМОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ	215
Kosovych V. V.	LEGAL TECHNIQUE IN THE ARBITRATION AGREEMENTS	220

Панель 3

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ЯКІСТЬ ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЇ

Основні доповідачі:

Шаптала Н. К.	ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ	222
Ставнійчук М. І.	ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК КЛЮЧОВА ЗАСАДА РОЗВИТКУ ДЖЕРЕЛ ВИБОРЧОГО ПРАВА УКРАЇНИ	225
Сакара Н. Ю.	ПРО ПРАВОВУ ПРИРОДУ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	228
Луспеник Д. Д.	ПРОЦЕСУАЛЬНА АНАЛОГІЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	230

Полілог:

Андрухів О. І.	ДОСВІД ВИВЧЕННЯ РАДЯНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ДИТЯЧОЇ БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ ТА БЕЗДОГЛЯДНОСТІ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	235
Бедрій М. М.	ЗВІД ЗВИЧАЇВ ПОРТУ: ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУ ФІКСАЦІЇ ПРАВОВОГО ЗВИЧАЮ В УКРАЇНІ.....	237

Білоус К. В.	
СПРОЩЕННЯ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ СУДОВИХ ПРОЦЕДУР	241
Волошина Я. Л.	
ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА ЯК РІЗНОВИД ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИСКОНСУЛЬТА	243
Гамзатова А. А.	
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	245
Гулак О. О.	
ЮРИДИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ І РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОЛІТИК	248
Гусейнов І. В.	
СТАДІЇ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ ФІНАНСОВОГО ПРАВА	250
Гуцуляк М. Я., Ковальов С. І.	
ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ У НОРМАХ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КК УКРАЇНИ	253
Дамірчиєв М. І.	
ІНСТИТУЦІЙНА КОМПЛЕКСНІСТЬ У РЕГУЛЮВАННІ ПУБЛІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	257
Дан А. В.	
ПРО ЗМІСТ СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ ВИКОРИСТАННЮ МАЛОЛІТНЬОЇ ДИТИНИ ДЛЯ ЗАНЯТТЯ ЖЕБРАЦТВОМ В УКРАЇНІ	259
Дзейко Ж. О.	
ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ТА ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ У ПРАЦІ ПРОФЕСОРА ФРАНСУА ЖЕНІ «ЗАКОНОДАВЧА ТЕХНІКА У СУЧАСНИХ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ КОДИФІКАЦІЯХ»	263
Діденко І. М.	
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	265
Кіндюк Б. В.	
ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ТА КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ КОРОТКОЇ РЕДАКЦІЇ «РУСЬКОЇ ПРАВДИ»	268
Книш В. В.	
ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	272
Костицька С. В.	
ДОВІРЧА ВЛАСНІСТЬ: ДЕЯКІ ПИТАННЯ ІСТОРИЧНИХ ВИТОКІВ ТА ТЕОРІЇ	275
Котюк В. О.	
ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА	279

Ландіна А. В.	
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У НОРМАХ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА ЗЛОЧИНУ.....	281
Мінченко О. В.	
МОВНИЙ СПОСІБ ЮРИДИЧНОГО ТЛУМАЧЕННЯ: ОКРЕМІ ЗАУВАГИ.....	284
Николина К. В.	
ПРОЦЕДУРА ГЕРМЕНЕВТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПРАВОВИХ ТЕКСТІВ ЯК ОСНОВА РОЗРОБКИ МЕТОДИКИ ТЛУМАЧЕННЯ.....	287
Онищук І. І.	
МОНІТОРИНГ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ У МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ.....	290
Онищук С. В.	
ПРИПИНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ У ПРАКТИЦІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ».....	295
Патлачук О. В.	
ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ ПРИРОДООХОРОННИХ НОРМ ЗАКОНОДАВСТВА РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.....	301
Патлачук В. Н.	
КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ПОЛЬСЬКИХ КОНСТИТУЦІЙ 1921, 1935, 1952, 1997 рр.....	306
Россіхіна Г. В., Россіхін В. В.	
ДО ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ В ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ НОРМ.....	311
Середюк В. Ю.	
РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ.....	314
Спосіб Д. П.	
ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВІДУВАЛЬНО-ОПЕРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ ОУН.....	318
Тихомиров Д. О.	
ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ ТА ОБ'ЄКТ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ.....	321